

Puntdevista 25. Són unes bones persones! (5/11/2017)

Una neta adolescent es preguntava fa pocs dies “Com és que els han posat a la presó si són bones persones? Naturalment es referia als membres del govern català i als presidents de les entitats sobiranistes que han estat empresonats a Madrid. I és que, a banda del sentiment de tristor que aquest fet ha produït en molts de nosaltres, cal cercar les explicacions que hem de donar i ens demanen els nostres fills, nets, alumnes, ... Aquestes explicacions els han de permetre tenir un posicionament personal raonat, que els ajudi en el procés de formació social que és necessari per comprendre i viure els temps que ens han tocat. No es tracte de pretendre tenir la veritat absoluta d’una situació per demés complexa; com he escrit en altres llocs, si la veritat existeix està molt repartida, però és deure dels educadors cercar-la amb honestedat, a banda dels sentiments personals que cadascú pugui tenir.

El concepte de “bona persona” és un judici moral, on es diferencia entre allò que és correcte i allò que és incorrecte, entre el bé i el mal. Aquesta moral es vincula a la vida social, sens dubte, a banda de les creences religioses que es puguin tenir. És una evidència que el concepte del bé i del mal evoluciona amb el pas del temps, només cal pensar en el fet de l’esclavitud, el respecte a la vida, la igualtat entre homes i dones, el respecte a la natura, ... per demostrar-ho. I els judicis i la moral social es recolzen amb lleis, amb normativa legal, que l’acaba imposant. En aquest sentit, de manera general, podem afirmar que les societats han anat avançant en el reconeixement de drets i deures que considerem moralment positius.

Però tot això no fa equivalent la moralitat personal i social amb l’estricta compliment de la norma legal vigent en cada moment, perquè les normes es modifiquen precisament perquè hi ha algú i alguns que les consideren millorables i exerceixen les necessàries pressions; els exemples posats anteriorment serveixen novament per il·lustrar-ho. El cas és que mentre una normativa legal és vigent s’imposa per la força, una força que serà legal però que no sempre podrà ser considerada moral.

Com s’ha recordat aquests dies, i ja defensaven els sofistes grecs, els estats són tals perquè tenen força per poder imposar les seves lleis. Aquesta força es concreta en cossos armats i en aparells judicials disposats a defensar les lleis vigents. Per això, quan es confronten dues legalitats prevaleix la més forta. El cas de Catalunya és paradigmàtic. Un govern que aplica les lleis dictades pel seu Parlament no pot superar la força d’un estat que pot imposar les seves. Allò que des d’una perspectiva és plenament legal, segons les regles que el propi territori s’ha donat, des de l’altra és il·legal i condemnable. Hi ha una legalitat millor que una altra? El que hi ha realment és una legalitat més forta que una altra i, per tant, es pot imposar.

Hom dirà que Catalunya no té legitimitat per proclamar lleis que vagin en contra de les estatals. Però aquesta legitimitat se la nega precisament el propi estat,

que no vol canviar les normes que la farien legalment possible. I aquest estat té molta més força – militar, policial, judicial, econòmica, de relacions internacional, demogràfica ... – que Catalunya, i la imposa. Així es defensa el concepte de democràcia mantenint una legalitat que des de Catalunya mai no es podrà canviar a menys que es puguin equilibrar les forces, que en el nostre cas solament resideixen en la quantitat de catalans que ho vulguin i en el suport extern que es pugui aconseguir. Si això arriba, aleshores ja foren demòcrates els ara empresonats?

Solament les lleis vigents no poden ser el referent per jutjar la bondat o maldat de les persones; hi ha altres paràmetres que ens han de permetre valorar la moralitat de les persones. Trair una legalitat defensant una altra no està al mateix nivell que robar, violar, maltractar, assassinar, atemptar, ..., o valorarem per igual tots els interns de les presons on han reclòs als nostres polítics i líders socials? No en va se'ls qualifica de presoners polítics. Així, doncs, avui a les presons madrilenyes hi ha un conjunt de bones persones, que desitgen canviar la legalitat espanyola però no tenen prou força per fer-ho. De moment.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)